

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 627
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 3 mei 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Emissiearme kippenstallen - Controle

In Eine heeft pluimveebedrijf (categorie 1) Albers een uitbreiding aangevraagd. De huidige bedrijfsvoering omvat 150.000 leghennen in verrijkte kooien, AEA staltype P3.1, met mestdroging in tunnels. De aangevraagde uitbreiding voorziet in een biostal met 3 compartimenten van elk 3000 kippen, in totaal 9000 legkippen met vrije uitloop.

Het studie bureau waarmee het bedrijf samenwerkt is DLV, 'het adviesbureau voor iedereen die werkt, leeft en woont op het platteland'. DLV is een studie bureau van a tot z: DLV stelt de milieuvergunningsaanvraag op in naam van de boer, staat in voor de MER of MER-screening (milieueffectenrapport) levert certificaten af voor AEA-stallen (ammoniak-emissiearme). DLV is medeoprichter van andere bedrijven zoals eco-scan, het vroegere far.MER en architectenbureau Parallel, tot voor kort DLV Multiprofessionele architectenvennootschap. Het architectenbureau zetelt in het DLV-kantoor in Wetteren. Op de site van eco-scan staat te lezen: "eco-scan is een onafhankelijk advies- en studie bureau dat gespecialiseerd is in het opstellen en opvolgen van diverse milieu- en natuurrapporten voor projecten die mogelijk invloed uitoefenen op het leefmilieu. Daarnaast kan u voor mobiliteitsstudies en geur- en ammoniakmodelleringen ook steeds beroep doen op ons."

De bouw van stallen is onderworpen aan milieuwetgeving die verplicht tot emissiearme stalsystemen. Een lijst van dergelijke systemen is te raadplegen bij de VLM (Vlaamse Landmaatschappij) en ILVO (Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek).

Het zou een quasi onmogelijke opdracht zijn om bij de milieuvergunningsaanvraag uitgebreide plannen op te vragen en die gedetailleerd te evalueren op hun conformiteit met de lijst. Dus, hoewel het verlenen van een vergunning voor een emissiearme stal kan gebeuren op basis van het nummer en de omschrijving van het systeem uit de lijst, is er nergens een garantie of controle dat de stal effectief ook conform de beschrijving van de systemen uit de lijst gebouwd wordt. Bij vele emissiearme stalsystemen is het na de bouw en ingebruikname vaak ook moeilijk om dit te controleren. Bovendien zou de vaststelling (naar aanleiding van controle) dat een stal niet correct is gebouwd om te voldoen als emissiearme stal tot gevolg hebben dat ze minstens moet verbouwd, of in het slechtste geval moet afgebroken worden. Daarom werd in VLAREM (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) de bijkomende eis opgenomen dat de toezichthoudende architect of ingenieur na de bouw een attest aflevert waarin hij verklaart dat hij er toezicht op gehouden heeft dat de stallen effectief volgens de in de vergunningsaanvraag opgegeven systemen en de daarbij horende, bij ministerieel besluit in de lijst van stalsystemen voor ammoniakemissiereductie vastgelegde, omschrijving

werden gebouwd. Dit attest dient de veehouder (houder van de vergunning) te kunnen voorleggen aan de toezichthoudende overheid. Op die manier wordt ook een stuk rechtszekerheid aan de landbouwer geboden.

Voor emissiearme stallen is het dus veel zinvoller voldoende aandacht te schenken aan de uitvoering op het terrein (controle tijdens de werken, controle van het attest) om zekerheid te krijgen omtrent de conformiteit van de stal met de vergunningsaanvraag, eerder dan aan een gedetailleerde dossierbehandeling voor wat het ammoniakemissiearme aspect van de stal betreft. Controles kunnen uitgevoerd worden door de milieuambtenaar, de politie, milieu-inspectie en de Mestbank.

Het is de bedoeling dat de lijst van ammoniakemissiearme stallen een dynamisch instrument wordt dat kan worden aangepast aan nieuwe inzichten en ontwikkelingen en praktijkervaringen met bestaande ammoniakemissiearme stallen. Er kunnen dus wijzigingen aangebracht worden aan bestaande systemen, systemen kunnen afgevoerd worden wanneer in de praktijk blijkt dat zij onvoldoende reductie realiseren of er kunnen nieuwe systemen aan de lijst toegevoegd worden. Om deze wijzigingen, schrappingen of toevoegingen objectief te kunnen evalueren, werd een beoordelingsrichtlijn opgesteld. Ze werd vertaald in een 'Algemene aanvraagprocedure voor opname in de Lijst van stalsystemen voor ammoniakemissiereductie'.

Wanneer iemand een systeem wenst te bouwen dat afwijkt van de beschrijving in de huidige lijst of voor volledig nieuwe concepten, kan dus aan de hand van het 'aanvraagdossier' een aanvraag voor opname in de lijst ingediend worden. Het dossier wordt beoordeeld door een administratief team (AT) en door een wetenschappelijk team (WT). Het WT kan oordelen dat opname in de lijst niet mogelijk is, opname in de lijst mogelijk is zonder uitvoeren van metingen of de mogelijke opname in de lijst afhankelijk is van het resultaat van bijkomende metingen. Het WT geeft dan de opdracht tot het uitvoeren van metingen. De metingen dienen uitgevoerd te worden door een erkende meetploeg. De kosten worden volledig gedragen door de aanvrager van het dossier.

Dat er iets kan mislopen met deze dossiers hebben de omwonenden vastgesteld naar aanleiding van een bezwaar. Een van de voorwaarden opdat een stalconcept AEA zou zijn, is de gesloten mestopslag. In 2013-2014 werd het feit aangekaart dat de poort van de mestloods van het bedrijf Albers altijd openstaat. Hierop kregen ze als antwoord van de milieu-inspecteur dat Albers wel degelijk een vergunning verkregen had om de ventilatie te laten gebeuren via de poort van de mestloods. Bij nazicht van MER 2010 konden de omwonenden dit inderdaad bevestigen. Daarin staat precies beschreven dat het bedrijf - of beter DLV - ervoor gekozen had om de ventilatie te laten gebeuren via een horizontale uitstoot via de mestloods. Dit was waarschijnlijk een goedkope oplossing. De betrokkenen hebben zich recent verder verdiept in de materie en weten nu dat dit tegenstrijdig is met de voorwaarden van een AEA-opstelling. Het is jammer om vast te stellen dat burgers moeten wijzen op zulke inbreuken. Het resultaat is wel dat na een nieuw bezwaarschrift de poort nu dicht blijft.

Dit brengt ons tot de conclusie dat MER-studies, certificaten, ... louter vaak administratieve formaliteiten zijn die quasi volledig onder controle staan van de bouwheren en hun multifunctionele advies- en studiebureaus. De dossiers worden blijkbaar niet ten gronde gelezen door de bevoegde vergunnings- en controle-instanties.

1. Is het zinvol dat een en hetzelfde bedrijf verantwoordelijk kan zijn voor zowel het ontwerp en de MER-studie van een voorgestelde ammoniakemissiearme stal als voor de certificatie ervan, zonder enige objectieve controle van buitenaf? Dergelijke bedrijven (en hun opdrachtgevers) hebben zo de facto controle over het hele proces van wieg tot graf met wellicht vaak negatieve gevolgen voor mens, dier en milieu.
2. Is de minister het ermee eens dat de externe, objectieve controle wordt verscherpt en dat de 'toezichthoudende architect of ingenieur' waarvan sprake in de

'bijkomende eis' in VLAREM een onafhankelijk persoon is? Welke concrete acties kan zij hier tegenover zetten en op welke termijn?

ANTWOORD

op vraag nr. 627 van 3 mei 2017

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. Volgens het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het VLAREL mogen de MER-coördinator en de MER-deskundigen geen belang hebben bij het voorgenomen project of de alternatieven, noch betrokken worden bij de latere uitvoering van het project. Ze voeren hun opdracht volledig onafhankelijk uit. Milieueffectrapporten ondergaan bovendien een kwaliteitscontrole door de dienst Milieueffectrapportagebeheer van de Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het departement Omgeving.
Artikel 5.9.2.1bis van titel II van het VLAREM bepaalt dat na afwerking van de bouw van een ammoniakemissiearme stal en de uitvoering van de verschillende daarin verwerkte ammoniakemissiearme stalsystemen door de toezichthoudende architect, ingenieur-architect, burgerlijk bouwkundig ingenieur, industrieel ingenieur bouwkunde, landbouwkundig ingenieur of bio-ingenieur een attest moet worden afgeleverd dat aantoonst dat de bouwwerken werden uitgevoerd conform de ammoniakemissiearme staltechnieken zoals beschreven in de lijst vastgesteld bij ministerieel besluit. Dit attest wordt ter inzage gehouden van de toezichthoudende overheid. Het is logisch dat er één persoon per bedrijf zorg draagt voor het volledige traject van de implementatie van een ammoniakemissiearm stalsysteem, gezien hij het te implementeren systeem van begin tot einde kent. De deskundigen verklaren in het constructieattest in eigen naam dat de stal voldoet aan de voorwaarden van een ammoniakemissiearm stalsysteem zoals beschreven in het ministerieel besluit Ammoniakemissiearme stalsystemen. Indien er foutieve verklaringen in het constructieattest worden vermeld, zou dat tot ernstige imagoschade en een juridische vervolging voor het deskundig bedrijf en/of de deskundige zelf kunnen leiden.
De attestering gebeurt beroepsmatig door een gekwalificeerde persoon. Deze persoon is ook aansprakelijk voor het eigen werk. Dit zorgt ervoor dat men er kan van uitgaan dat de attestering correct gebeurt en dat geen bijkomende eis inzake onafhankelijkheid moet worden opgenomen. De aanvraag van een omgevingsvergunning wordt administratief behandeld bij de vergunningverlener, gezien de ammoniakemissiearme stalsystemen (vaak) nog niet gebouwd zijn alvorens de vergunning wordt afgeleverd.
2. De toezichthouders van de afdeling Handhaving voeren bij de grote varkensbedrijven (vanaf 2.500 plaatsen voor vleesvarkens en/of plaatsen voor 750 zeugen) en bij de grote pluimveebedrijven (vanaf 40.000 plaatsen voor pluimvee) in het kader van het GPBV-handhavingsprogramma om de drie jaar geïntegreerde controles uit. Indien de toezichthouder tijdens een controle vaststelt dat een attest wordt afgeleverd dat foutieve verklaringen bevat, dan wordt dit attest als niet geldig beschouwd. In dit geval moeten er maatregelen genomen worden om zich in orde te stellen.
In het verleden werden ammoniakemissiearme stallen (voornamelijk varkensstallen waar de ammoniakreductie verwezenlijkt wordt door constructies onder de vloer) vaak reeds in gebruik genomen alvorens ze (konden) onderworpen worden aan een controle. Hierdoor kon er geen visuele controle meer worden uitgevoerd op de onderliggende constructie. De afdeling Handhaving ontwikkelde daarom een rekentool die toelaat dat de ondergrondse constructie (schuine putwanden) toch nog kan gecontroleerd worden nadat ze reeds in gebruik is genomen. Meestal worden deze controles uitgevoerd als er geen dieren in de betreffende stal aanwezig zijn.

Om meer preventief te kunnen optreden, heeft de afdeling Handhaving zeer recent een standaardbrief opgesteld die naar de exploitant zal gericht worden met de vraag om de toezichthouder op de hoogte te houden van de implementatie van een ammoniakemissiearm stalsysteem. Concreet moet de exploitant na het beëindigen van de werken en minstens 30 dagen vóór ingebruikname, de toezichthouder van de afdeling Handhaving op de hoogte stellen van de afwerking van dit stalsysteem zodat er een visuele controle kan worden uitgevoerd alvorens de stal in gebruik wordt genomen. Deze standaardbrief zal worden verstuurd van zodra er een nieuwe omgevingsvergunning (met implementatie van een ammoniakemissiearm stalsysteem) verleend wordt.